

Sentrale tema og begreper: Descartes 2 (30.03)

Mens du leser, skriv et svar og så mange relevante sidetall/siteringer som mulig på **alle** spørsmålene.

Rasjonalisme og Empirisme og gudsbevisene:

1. Descartes blir betegnet som rasjonalist. Hva er det ved Descartes' filosofi slik den fremkommer i *Meditasjoner* som gjør det aktuelt å klassifisere Descartes på denne måten?
2. Hva skiller gudsbevisene i meditasjon III og meditasjon V?
3. Er forestillingen om en allmektig og «allgod» Gud konsistent?
4. Hvilke rasjonalistiske eller empiristiske tilnærminger bruker Descartes for disse bevisene?

Epistemologi og Skeptisisme fra et **Dualistisk** perspektiv:

5. Hvordan kan «klarhet» og «tydelighet» garantere mot feil erkjennelse? (Meditasjon IV) Hva bidrar dette med til Descartes sin epistemologiske metode?

I meditasjon IV (I) bemerket Descartes «hvor lite man kan vite om de legemlige ting, og at det er langt mer man kan vite om menneskeånden ...». I artikkelen «The Unreliability of Naïve Introspection» hevder Eric Schwitzgebel at «Descartes . . . had it quite backwards when he said the mind – including especially current conscious experience – was better known than the outside world» (s. 267).

6. Hvordan ville Descartes argumentert mot Schwitzgebel? Hva har dette med Descartes sin dualisme å gjøre?
7. Hvordan kan det ha seg, ifølge Schwitzgebel, at vi ikke skjønner hvor dårlige vi er på introspeksjon (se del viii)? Er Schwitzgebel en dualist eller en monist?

Pensum

- René Descartes / Asbjørn Aarnes, *Meditasjoner IV–VI*.

Her får vi tema som "Om det sanne og det falske" og "Om de legemlige tings vesen." Gud blir bevist nok en gang, og i siste meditasjon blir det endelig klart at mennesket er en særegen sammenslutning av det utstrakte og det tenkende.

- Schwitzgebel, «The Unreliability of Naïve Introspection,» ss. 245–273.

I de første meditasjonene hevder Descartes at "intet erkjennes lettere eller mer innlysende enn min ånd," og det er åpenbart at bevissthetens innhold kan erkjennes klart og tydelig. Heller ikke Hume avviker noe særlig fra Descartes på dette punkt, som vi skal se. Men i denne artikkelen fra 2008 hevder Schwitzgebel at "the introspection of current conscious experience, far from being secure, nearly infallible, is faulty, untrustworthy, and misleading - not just possibly mistaken, but massively and

pervasively." (s. 259) Hvis han har rett - hvordan kan vi (og Descartes og de fleste andre) ta så feil? Et svar er at vi aldri har noen som motsier oss, og korrigerer oss.

Et sentralt og avgjørende spørsmål er jo om Schwitzgebel har rett. Om han har rett, eller rett på noen områder i det minste, - hva har det å si for Descartes og hans prosjekt? Ramler grunnvullen i hans epistemiske byggverk og legger det hele i ruin? Bli vi enda mer avhengige av at en god Gud ikke lurer oss hele tiden?

- Kosman, «The Naïve Narrator: Meditation in Descartes' Meditations,» ss. 21–41.

Kosman gir en god og grundig gjennomgang av meditasjonenes form og innhold, og særlig forholdet mellom form og innhold. Se for eksempel det som kommer fram om refleksiv selverkjennelse, og hvordan meditasjonene som helhet renser fortelleren (og leseren) for skeptisk tvil. Forfatterens gjennomgang av Gud og Selv i meditasjonene er også meget nyttig og klar. I forelesning har jeg tenkt å komme innom Meditasjoner som meditasjoner, men med en litt annen innfallsvinkel enn Kosman.